

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/163/2017
Identifikačné číslo spisu:	2307219388
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:2307219388.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu GAMIKO s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pri Starom letisku č. 1, právne zastúpeného advokátom Mgr. Mgr. Pavlom Sojkom, PhD., advokátom so sídlom v Dubnici nad Váhom, Námestie Matice slovenskej č. 4262/23, proti žalovanému Mestu Galanta, so sídlom v Galante, Mierové námestie č. 940/1, o zaplatenie 829 847,97 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 10 C 391/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. februára 2014 sp. zn. 10 Co 104/2013, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25. februára 2014 sp. zn. 10 Co 104/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. februára 2013 č. k. 10 C 391/2007-401 v spojení s opravným uznesením z 27. marca 2013 č. k. 10 C 391/2007-409 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovaného zaplatenia náhrady škody vo výške 829 847,97 eur spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 25. októbra 2007 do zaplatenia, ku ktorej malo dôjsť v príčinnej súvislosti s porušením predkupného práva pri kúpe pozemkov zo strany žalovaného, ktoré bolo dohodnuté v nájomných zmluvách uzavretých medzi žalovaným a R. X. - HM UNIVERZÁL Galanta, spol. s r.o. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne ustanovením § 420 ods. 1, 2, 3, § 602 ods. 1, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 14 ods. 1 písm. a/ a § 27 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní ako i § 261 ods. 1, 2 a 5 Obchodného zákonníka a vecne tým, že sa v danej veci jedná o občianskoprávny vzťah, ktorý vyplýva z porušenia predkupného práva, keď z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný s R. X. 2. novembra 2000 uzatvorili dve nájomné zmluvy na dobu neurčitú od 1. januára 2001 a v článku 4 bodu 1 písm. c/ si dohodli predkupné právo. Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. februára 2000 pod sp. zn. 3 K 200/96 vyhlásil konkurz na majetok dlžníka R. X. - HM UNIVERZÁL Galanta, spol. s r.o. Kolónia č. 1021/10 a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený správca JUDr. Dušan Repák. Mestské zastupiteľstvo v Galante schválilo uznesením dňa 27. októbra 2004 prevod vlastníctva nehnuteľnosti pozemkov, ktoré boli predmetom vyššie uvedených nájomných zmlúv. Pred vydaním predmetného uznesenia správca konkurznej podstaty listom zaslaným primátorovi mesta oznámil, že je správcom konkurznej podstaty a predkupné práva, ktoré sa viažu k

uvedeným pozemkom, a ktoré tvoria konkurznú podstatu, boli spísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu a jedinou osobou nakladať s predkupnými právami ex lege je správca konkurznej podstaty. Žalovaný listom z 29. októbra 2004 vyzval R. X., aby sa vyjadril, či si uplatňuje predkupné právo. Dňa 28. februára 2005 bola uzatvorená kúpna zmluva medzi žalovaným ako predávajúcim a spoločnosťou HM UNIVERZÁL Galanta, spol. s r.o. ako kupujúcim, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom uzatvorených nájomných zmlúv, vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúceho bol Správou katastra H. povolený pod č. L. dňa 2. marca 2005. Dňa 2. februára 2007 bola uzatvorená zmluva o postúpení súboru pohľadávok medzi postupcom R. X. - HM UNIVERZÁL Galanta, spol. s r.o. v konkurze zastúpeným JUDr. Dušanom Repákom, správcom konkurznej podstaty úpadcu a postupníkom - právnym predchodcom žalobcu BRASKO spol. s r.o., pričom predmetom tejto zmluvy malo byť i postúpenie pohľadávok na náhradu škody voči žalovanému. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že predmet súboru pohľadávok na náhradu škody spočíva v tom, že žalovaný porušil predkupné právo v zmysle uzatvorených nájomných zmlúv medzi úpadcom a žalovaným. Protiprávne konanie žalovaného podľa žalobcu spočíva v tom, že nesprávne uplatnil predkupné právo u úpadcu, pretože ho mal uplatniť u správcu konkurznej podstaty. Podstatným v prejednávanej veci teda bolo vyriešenie otázky, či predkupné právo patrí do konkurznej podstaty alebo nie. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný nemohol porušiť povinnosť ponúknuť nehnuteľnosti na predaj správcovi konkurznej podstaty, pretože predkupné právo nepatrí do konkurznej podstaty úpadcu a v danom prípade absentuje príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a škodou. Účelom konkurzného konania je speňažovanie majetku úpadcu za účelom uspokojovania pohľadávok veriteľa úpadcu a z tohto rámca vybočuje možnosť nadobudnutia do konkurznej podstaty akejkoľvek majetkovej hodnoty, pokiaľ by takéto nadobudnutie malo byť spojené s povinnosťou z podstaty za týmto účelom niečo vydať, je spochybnená možnosť zaplataenia kúpnej ceny, pretože po dobu trvania konkurzu je plnenie úpadcu ako kupujúceho nemožné, keď účelom konkurzu je speňaženie a nie skupovanie ďalších nehnuteľností. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie zamietol žalobu ako nedôvodnú a o trovách konania rozhodol tak, že v konaní úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v celkovej sume 40 408,08 eur.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom č. k. 10 Co 104/2013- 438 zo dňa 25. februára 2014 preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo veci samej vecne správny a je preto dôvodné ho potvrdiť, ale v časti náhrady trov konania je nepreskúmateľný, a preto je v tejto časti potrebné ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov a v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vyslovenom v uznesení z 22. júna 2010 č. k. 10 Co 52/2010-215 dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Odvolací súd nemal dôvod ustúpiť od svojich predchádzajúcich záverov vyjadrených v uznesení z 22. júna 2010 č. k. 10 Co 52/2010-215, keď ani ďalšie dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie nepreukázalo zmenu skutkového stavu. Námitka žalobcu, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy je neopodstatnená, keďže sám žalobca vo svojom odvolaní poukazuje na to, že svedkov navrhoval vypočuť za účelom preukázania okolností právnych, nie skutkových. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že predkupné právo ako právo neprevoditeľné a patriace výlučne oprávnenej osobe, nie je postihnuteľné exekúciou, nepatrí teda do konkurznej podstaty, pričom vyhlásením konkurzu na oprávnenú osobu oprávnenie nakladať s predkupným právom ani výkon práv a povinností súvisiacich s predkupným právom neprechádzajú na správcu konkurznej podstaty. Uzavrel, že žalovaný teda nemohol porušiť povinnosť ponúknuť pozemky na predaj správcovi, nakoľko túto povinnosť voči správcovi nemal, keďže predkupné právo nepatrí do podstaty a výkon práv a povinností spojených s predkupným právom správcovi neprináleží. Odvolací súd na základe uvedeného rozsudok v časti potvrdil ako vecne správny a vo zvyšnej časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, čo do výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej, podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodnil § 237 písm. f/ O.s.p. a dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Žiadal zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť

žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške 5 026,97 eur. Rozhodnutie odvolacieho súdu označil za nepreskúmateľné, nezrozumiteľné, v ktorom postupom súdu došlo k odňatiu možnosti žalobcu riadne konať pred súdom, pričom aj rozsudok súdu prvej inštancie trpí rovnakými vadami, pre ktoré je potrebné zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa jeho právneho názoru súd nedal odpoveď na otázky právne a skutkovo relevantné vo vzťahu k uplatnenému nároku. Namietal nedostatočnú a nezrozumiteľnú interpretáciu a aplikáciu práva konajúcim súdom a označil ju za arbitrárnu. Nesúhlasil s použitým formalistickým výkladom jednotlivých ustanovení Zákona o konkurze a vyrovnaní. Dovolateľ následne dňa 10. januára 2017 zaslal na súd prvej inštancie doplnenie svojho dovolania, v ktorom vyjadril nesúhlas s právnymi závermi súdov nižšej inštancie a uviedol, že nakoľko nadobudol účinnosť nový Civilný sporový poriadok, tak uvádza aj ďalší dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Má za to, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a je v rozpore s ustálenou judikatúrou.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu a k doplneniu dovolania uviedol, že žalobca si v danom konaní nemôže uplatňovať ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu (§ 432 ods. 1 CSP), nakoľko tento dovolací dôvod nebol uplatnený v lehote na podanie dovolania a tento dovolací dôvod nie je v zmysle § 434 CSP možné v dovolaní dodatočne doplniť. Dovolací súd sa tak v zmysle § 440 CSP môže zaoberať len uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia nie je vadou, ktorá by mohla založiť prípustnosť dovolania, napadnuté rozhodnutie nie je nepreskúmateľné, nakoľko odôvodnenie spĺňa všetky náležitosti ustanovené zákonom. Vzhľadom na uvedené žalovaný žiada, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Žalovaný si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu (žalobca), v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (13. mája 2014), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu č o do výroku, ktorým odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v danej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Dovolateľ v dovolaní namietal, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

11. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, keď sa účastníkovi odníme možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok.

12. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide

o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

13. V rozsudku vo veci Trančíková proti Slovenskej republike sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

14. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (č. l. 416 spisu a nasl.) sa písomne vyjadril žalovaný (č. l. 432 a nasl. spisu), žalobca (dovolateľ) ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalovaného nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

15. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pričom sa nezaoberal ďalšími námietkami dovolateľa uvedenými v dovolaní.

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.